
VANNOMRÅDE LEIRA-NITELVA

ÅRSMELDING

2021

Foto: Øystein Sobye/Photographica

INNHALDSFORTEGNELSE -

---

1. FORORD	4
2. OM VANNOMRÅDET	5
3. ORGANISASJONEN	6
3.1 Vannområdets organisering	6
3.2 Vannområdetgrupenes sammensetning i 2021	7
3.3 Avholdte møter i 2021	9
4. AKTIVITETER I VANNOMRÅDET I 2021	10
4.1 Prosjekter	10
4.2 Temakvelder og foredrag	11
4.3 Publikasjoner	11
4.5 Viktige tiltak i kommunene	11
4.6 Ikke gjennomførte aktiviteter	13
5. NETTSIDER OG SOSIALE MEDIA	14
6. VASSDRAGSOVERVÅKING	15
6.1 Kjemisk- fysisk overvåking	15
6.2 Biologisk overvåking	15
7. TILGJENGELIGGJØRING AV KUNNSKAP	16
7.1 Vann-nett	16
7.2 Vannmiljø	16
8. MILJØTILSTAND 2021	17
8.1 Tilstandsklasse 2021	17
8.2 Tilstandsklasse 2021 Lørenskog	17
8.3 E.Coli	17
9. ØKONOMI - INNTEKTER OG FORBRUK	18
9.1 Hovedkonto	18
9.2 Vassdragsovervåking	19

1. FORORD

2021 var starten for FNs tiår for naturrestaurering, og året har vist oss at dette blir et svært viktig tema i årene fremover.

Koronapandemien har fortsatt å prege verden og hverdagen til de fleste av oss, men det er til tross for dette lagt ned masse vannforvaltningsarbeid på alle nivåer. Driften i vannområdet har gått som vanlig, men uten fysiske seminarer og møter. Det er gjennomført flere prosjekter, og vi har blitt svært drevne på å ha digitale møter og webinarer. Det digitale arbeidslivet har fungert godt, og det har vist oss at det ikke alltid er behov for å møtes fysisk. Samtidig ser vi frem til en mer normal hverdag hvor vi kan ha fysiske møter og ha de gode samtalene som gjerne blir fraværende når vi møtes digitalt.

Sommeren 2021 ble vi påminnet på hvor viktig arbeidet med vannforvaltning er. Europa ble rammet av store, og svært ødeleggende flommer, og land som Tyskland, Italia og Belgia ble hardt rammet. Mellom Köln bukta og Eifel-regionen i Tyskland falt det over 100 liter regn per kvadratmeter i løpet av to døgn! Totalt døde flere hundre mennesker i uværene som rammet Europa sommeren 2021. Disse tragiske naturkatastrofene viser hvor viktig vannforvaltningsarbeidet er. Det handler ikke bare om fosfor og nitrogen, men også liv og helse. Tette flater og nedbygging av våtmarksområder kan i tillegg til større avrenning til vassdragene gi økt risiko for flom. Det å ha fokus på å restaurere våtmarker, gi elva mer plass, og håndtering av overvann i dagens og fremtidens byer, er også svært viktig for å få god vannkvalitet.

Vi håper 2022 blir et sosialt og godt vannår!

2. OM VANNOMRÅDET

Vannområde (VO) Leira-Nitelva er et av Norges 106 vannområder og en del av vannregion Innlandet og Viken. Etter kommunesammenslåing og regionreform består nå vannområdet av 10 kommuner (tabell 1) i fylkene Oslo, Viken og Innlandet.

Vannområdet er et geografisk område avgrenset til Leira og Nitelvas nedbørsfelt, og strekker seg fra Romeriksåsen og Nordmarka i nord til Svellet (innløp Øyeren) i sør. Totalt er det 62 innsjøvannforekomster, 165 elvevannforekomster og 3 grunnvannforekomster i vannområdet.

Leiravassdraget er svært variert fra rent, klart elvevann og mange innsjøer i Øståsen/Nordåsen og Romeriksåsen, til hissige, terrengformede bekker og elver gjennom bratte ravinedaler og til slutt en langsom, meandrerende elv før utløpet i Nitelva. Selve elva Leira har en total lengde på 100,8 km. Nitelva har sitt utløp fra Harestuvannet og startet sin ferd gjennom skogkledde områder. Nedover Nittedal går elva inn i jordbruksområder og danner noen meandere. De nedre delene er nærmest en bred flod, og etter 37 km renner Nitelva ut i Svellet ved Lillestrøm.

Både Leira og Nitelva er vernet mot utbygging av kraftverk og andre inngrep i elva.

Begge elvene renner igjennom områder under den marine grensen og er derfor påvirket av marin leire. Dette fører til at den naturlige tilførselen av partikler og næringssalter er stor, og gjør at de nedre delene av vassdragene ikke blir "krystallklare og rene". Målet blir derfor å sikre gode livsbetingelser for vannlevende organismer som lever i slike elver, og best mulig ivareta brukerinteressene.

Tabell 1. Kommunenes areal innenfor VO.

Kommune	% av kommunen som er innenfor vannområdet
Gran	27
Lunner	65
Oslo	7
Ullensaker	35
Rælingen	45
Nannestad	70
Lillestrøm	27
Gjerdrum	100
Lørenskog	100
Nittedal	96

Figur 1. Kart over VO Leira-Nitelva.

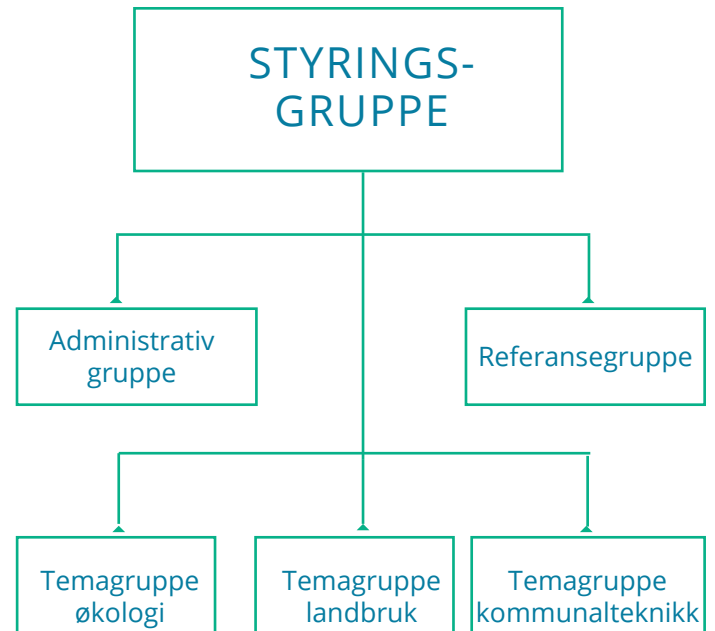
3. ORGANISASJONEN

3.1 VANNOMRÅDETS ORGANISERING

Nåværende organisering av arbeidet i Vannområde Leira-Nitelva ble vedtatt av styringsgruppa i 2008, og arbeidet ble fordelt på fem ulike grupper (figur 2). Styringsgruppa ledes av deltakerkommunenes ordførere/varaordførere. I tillegg deltar en politisk representant fra Akershus Fylkeskommune, som delegert prosessmyndighet på vegne av Vannregionmyndigheten for Glomma, Viken fylkeskommune. Statsforvalteren i Oslo og Viken har fagansvar for arbeidet etter vannforskriften. De og Akershus bondelag deltar i gruppa som observatører. Styringsgruppa legger premisser for vannområdearbeidet etter føringer fra Vannregionmyndigheten, og skal forankre viktig milepæler i sine respektive kommuner. Styringsgruppa legger premissene for arbeidet til vannområdets administrative gruppe, samt tre faggrupper med fagkompetanse innen økologi, landbruk og kommunalteknikk. I 2015 ble det satt igang en prosess for å se på om denne organiseringen av vannområdet var optimal, og om det burde vurderes å gå fra en politisk styringsgruppe til en administrativ styringsgruppe. Etter en grundig prosess kom styringsgruppa frem til i desember 2017 at vannområdet beholder en politisk styringsgruppe.

For best mulig å sikre lokal forankring og medvirkning ble det i 2008 opprettet en referansegruppe med representanter for Akershus bondelag, Småbrukarlaget, Skogeierlag, Naturvernforbundet, Forum for natur og friluftsliv, Jeger- og fiskerforbundet, Grunneierlagene, Utmarkslaget, Nitelvas venner, Sagelvas venner, OSL, Vegvesnet, næringsvirksomheter, m.fl. Noen av disse har ikke vært innkalt til de møtene som har vært avholdt til nå. Det har ikke vært holdt møter i referansegruppa i 2021, men det har vært kontakt med flere for å innhente informasjon om blant annet fisk og edelkreps.

Det daglige arbeidet i vannområdet er tillagt sekretariatet og utføres av daglig leder. Daglig leder har kontor i Lillestrøm kommune, som har det administrative ansvaret for prosjektet.

Figur 2. Organisering av vannområdet.

3.2 VANNOMRÅDEGRUPPENES SAMMENSETNING I 2021

Det har vært få endringer i vannområdets styringsgruppe i 2021. Det var kun bondelaget som byttet representant i løpet av året.

Tabell 2. Deltagere i VOs styringsgruppe i 2021

Medlem	Representant i styringsgruppa
Gran	<i>Randi Thorsen, ordfører/Dag Lindheim, politiker</i>
Lunner	<i>Halvor Bratlie, politiker</i>
Oslo	<i>Frode Hult, seksjonsleder vannmiljø</i>
Ullensaker	<i>Lars Halvor Stokstad Oserud, varaordfører</i>
Rælingen	<i>Håkon Lindal, politiker</i>
Nannestad	<i>Hans Thue, ordfører</i>
Gjerdrum	<i>Anders Østensen (leder), ordfører</i>
Lillestrøm	<i>Thor Grosås (nestleder), varaordfører</i>
Lørenskog	<i>Ernst-Modest Herdickerhoff, varaordfører</i>
Nittedal	<i>Inge Solli, ordfører</i>
AFK	<i>Brita Skallerud</i>
SFOV	<i>Hilde Sundt Skålevåg (observatør)</i>
Bondelaget	<i>Jens Thori Kogstad (tom. 21.09.2021)/Asbjørn Dahle (fom. 21.09.2021)(observatør)</i>
Vannområdet	<i>Line Gustavsen (sekretær/daglig leder)/ Mathias K. Jerpseth (sekretær/vannområdekoordinator) (tom. 15.08.2021)</i>

Det var også noen utskiftninger i den administrative prosjektgruppen i løpet av 2021

Tabell 3. Deltagere i VOs administrative gruppe i 2021

Medlem	Representant i prosjektgruppa
Gran	<i>Trygve Rognstad</i>
Lunner	<i>Kari-Anne Steffensen Gorset</i>
Oslo	<i>Terje Wold (tom. 31.05.2021)/(fom. 1.06.2021) Toril Giske</i>
Ullensaker	<i>Marie Homann (tom. 19.08.2021)/Rita Romsås Fjeldberg (fom. 19.08.2021)</i>
Rælingen	<i>Linda A. Grimsgaard</i>
Nannestad	<i>Liv Dervo (tom. 25.01.2021)/Erik Gilmore (fom. 25.01.2021)</i>
Gjerdrum	<i>Veronica Koster</i>
Lillestrøm	<i>Birger Marøy</i>
Lørenskog	<i>Lone Skjønhaug</i>
Nittedal	<i>Terje Kristian Bogstrand</i>
AFK	<i>Estrella Fernandez</i>
SFOV	<i>Kari Rime Engmark(tom. 01.08.2021) / Heidi Engelhardt Bergsjø (fom. 02.08.2021)</i>
Statens vegvesen	<i>Sven Sandodden (tom. 13.04.2021)/ Ola Rossing Eide (fom. 13.04.2021)</i>
Vannområdet	<i>Line Gustavsen (sekretær/daglig leder)/ Mathias K. Jerpseth (sekretær/vannområdekoordinator) (tom. 15.08.2021)</i>

Alle de tre temagruppene hadde gruppeledere i 2021. Gruppelederen bistår daglig leder med å utarbeide saksliste til møtene, og har ansvaret for å lede disse. Oversikt over hvem som representerte kommunene i de ulike temagruppene finnes i tabell 4.

Tabell 4. Deltagere i VO's temagrupeer i 2021.

Kommune	Faggruppe kommunalteknikk	Temagruppe økologi	Temagruppe landbruk
Gran	Trygve Rognstad	Trygve Rognstad	Einar Teslo/Ellen Tofteberg Hogsrud
Lunner	Kari-Anne Steffensen Gorset	Kari-Anne Steffensen Gorset	Einar Teslo/Ellen Tofteberg Hogsrud
Oslo	Toril Giske	Toril Giske	Ida M. F. Gjersem
Ullensaker	Marie Homann (tom. 19.08.2021)/ Rita Romsås Fjeldberg (fom. 19.08.2021)	Marie Homann (tom. 19.08.2021)/ Rita Romsås Fjeldberg (fom. 19.08.2021)	Hans Petter Langbakk/Mina Lisa Schou
Rælingen	Linda A. Grimsgaard	Linda A. Grimsgaard	Ida M. F. Gjersem
Nannestad	Olga Burbo	Liv Dervo	Nina Lynnebakken
Gjerdrum	Veronica Koster	Veronica Koster	Hans Petter Langbakk/Mina Lisa Schou
Lillestrøm	Jan Erik Bøgeberg	Heidi Nyland (tom. 01.05.2021)/ Hilde Birkeland (fom. 01.05.2021)	Ann-Kathrine Kristensen
Lørenskog	Tove Haugland Udon	Tove Haugland Udon (tom. 12.02.2021)/Anton Plochik (fom. 12.02.2021)	Ida M. F. Gjersem
Nittedal	Terje Kristian Bogstrand	Guro Haug	Einar Teslo/Ellen Tofteberg Hogsrud
AFK	-	Estrella Fernandez	-
SFOV	Anette Strømme	Hedvig Sterri (tom. 1.05.2021)/ Jonas Dahl Torp (fom. 1.05.2021)	Heidi Engelhardt-Bergsjø
Bondelaget	-	-	Asbjørn Dahle
Vannområdet	Line Gustavsen (sekretær/ daglig leder)/Mathias K. Jerpseth (sekretær/vannområdekoordinato- r) (tom. 15.08.2021)	Line Gustavsen (sekretær/ daglig leder)/Mathias K. Jerpseth (sekretær/vannområdekoordinato- r) (tom. 15.08.2021)	Line Gustavsen (sekretær/daglig leder)/Mathias K. Jerpseth (sekretær/ vannområdekoordinator) (tom. 15.08.2021)

3.3 AVHOLDTE MØTER I 2021

Oversikt over møter avholdt i prosjektorganisasjonen i 2021 er vist i tabell 5.

Tabell 5. Antall møter avholdt i de ulike gruppene i VO i 2021.

Vannområde Leira-Nitelva 2020	Antall møter	Beskrivelse
Styringsgruppe	4	4 digitale møter
Administrativ gruppe	4	4 digitale møter
Temagruppe økologi	4	4 digitale møter
Temagruppe landbruk	4	4 digitale møter
Temagruppe kommunalteknikk	4	4 digitale møter

Referater fra møtene i prosjektorganisasjonen er sendt møtedeltakere og publisert på elveliv.no. Saksprotokoller fra møter i styringsgruppa er i tillegg sendt i kopi til postmottak i hver av de 10 eierkommunene.

I tillegg til de ordinære møtene har det vært avholdt flere møter i ulike adhoc-grupper i forbindelse med ulike aktiviteter og prosjekter.

Daglig leder og vannområdekoordinator har deltatt på en del eksterne møter, arrangementer og seminarer. På grunn av koronasituasjonen har de aller fleste av disse vært digitale møter. Et utvalg er presentert nedenfor.

Nasjonal vannmiljøkonferanse 27-28.05.21

I mai ble den nasjonale vannmiljøkonferansen avholdt som et webinar. Dette var en høringskonferanse for oppdaterte vannforvaltningsplaner 2022-2027. Temaet var hvor langt vi har kommet for å beskytte og forbedre vannmiljøet vårt, og hva som må gjøres i årene 2022-2027 for å nå vårt felles mål om et godt vannmiljø. Både vannområdekoordinator og daglig leder deltok på konferansen.

Nasjonalt seminar om restaurering av vassdrag og våtmarker 16.-17.09.21

Det årlige, nasjonale seminaret om restaurering av vassdrag og våtmarker ble avholdt digitalt. Det var to dager fylt med eksempler fra inn- og utland, og mye annen nyttig informasjon. Vannområdekoordinatoren deltok på seminaret for vannområdet.

Vannområdesamling for vannområdene i Innlandet og Viken vannregion 25.-26.11.21

Endelig kunne vannområdene samles igjen fysisk. Samlingen ble avholdt på Hadeland og startet med ulike foredrag den første dagen, og den 26. november ble det en befaring i Vannområde Randsfjorden. Det er alltid svært nyttig å møte kollegaer og se på utfordringer i andre vannområdet.

4. AKTIVITETER I VANNOMRÅDET I 2021

4.1 PROSJEKTER

Kartlegging av edelkreps på Romeriksåsen

Høsten 2021 gjennomførte vannområdet en kartlegging av edelkreps på Romeriksåsen. I 2020 ble det overraskende funnet en bestand av edelkreps i Gjerdrumsgjermeningen, og vi ønsket derfor å undersøke om det kunne være edelkreps også andre steder på Romeriksåsen. Det ble funnet edelkreps i Råsjøen, men ikke på noen av de andre lokalitetene. Undersøkelsen var finansiert med egenkapital og midler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken.

Bilde 2, Teinefiske. Foto: Nikolai A. Krøgenes og Johan Bergerud

Forvaltningsplan for edelkreps i Østmarka i Rælingen og Lørenskog

Vannområdet har i 2019 og 2020 kartlagt edelkreps i Østmarka i kommunene Lørenskog og Rælingen. Med bakgrunn i disse kartleggingene ble det i samarbeid med Vannområde Øyeren besluttet å få utarbeidet en forvaltningsplan for edelkreps i dette området. Forvaltningsplanen foreslår blant annet ytterligere kartlegginger av lokaliteter hvor det tidligere har vært påvist edelkreps, og undersøkelser av vannkjemi. Forvaltningsplanen var finansiert med midler fra Statsforvalteren i Oslo og Viken, og egenkapital fra vannområdene.

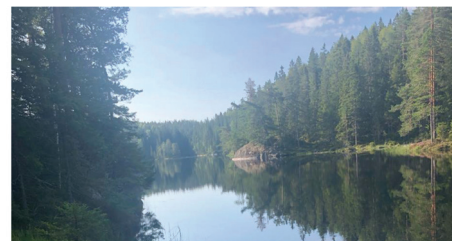

UFAS RAPPOI

Forvaltningsplan for edelkreps

i Østmarka i Lørenskog og Rælingen kommuner 2021-2031

Skrevet av Elin Kollerud, Nikolai Aarseth Krøgenes og Stein Ivar Johnsen

Bilde 3, Forvaltningsplan for edelkreps

Båtseptik

Tømming av septik fra båter til innlandsvassdrag har lenge vært forbudt, og loverket forplikter kommunene til å sørge for nødvendige anlegg for tømming av avløpsvann fra fritidsbåter og bobiler. Vannområdene Øyeren og Leira-Nitelva har derfor gått sammen med kommunene rundt Øyeren om å få etablert et anlegg for tømming av båtseptikanlegg. Målet er at anlegget skal stå klart i 2023.

4.2 TEMAKVELDER OG FOREDRAG

På grunn av koronasituasjonen ble planlagte temakvelder og foredrag satt på vent til smittesituasjonen tillater det. Vi håper å komme sterkere tilbake i 2022!

4.3 PUBLIKASJONER

Faktaark

Vannforekomster

Vannområdet har besluttet å lage faktaark for de ulike vannforekomstene i vannområdet. Dette for å spre informasjon om de viktige og flotte elvene og innsjøene vi har i området vårt, men også for å sette fokus på utfordringer og hvilke forbedringer som må gjøres for å oppnå god økologisk tilstand. I 2021 kom det ut bare ett faktaark om vannforekomsten Åmotsdammen, men det ble jobbet med mange fler.

Bilde 4, Faktaark om Åmotsdammen i Rælingen

Informasjonsbrosjyrer/veiledere

Plast i landbruket

I samarbeid med vannområdene Hurdalvassdraget/Vorma og Øyeren ble det laget en informasjonsbrosjyre om gjenvinning av landbruksplast. 90% av platen i landbruket blir resirkulert, men samtidig er 70% av platen som blir funnet i vassdragene rundballeplast. Informasjonsbrosjyren gir praktiske råd og veiledning for hvordan landbruksplaten kan håndteres på en god måte.

Bilde 5, Informasjonsbrosjyre om landbruksplast

4.5 VIKTIGE TILTAK I KOMMUNENE

I kommunene jobbes det med store og små tiltak som vil forbedre vannkvaliteten. Under er et lite utvalg av det som skjedde i kommunene i 2021.

Nittedal

- Kommune har i flere år gjennomført edelkrepsundersøkelser i Nitelva med mål om å få en tiltaksrettet forvaltning og reetablering av edelkreps nedstrøms Sagdammen. Undersøkelsene i 2021 har dreid seg om å verifisere funnet i 2020 av eDNA fra signalkreps ved hjelp av flere e-DNA analyser og teinefiske. Resultatene verifiserte ikke funn av signalkreps, men det kan ikke utelukkes at det finnes signalkreps i Nitelva. Undersøkelsen ble finansiert av Statsforvalteren.
- Nittedal kommune startet i 2021 «Prosjekt kjempespringfrø» i samarbeid med Nittedal Elveforum og Lions. Prosjektet innebærer kartlegging og bekjemping av kjempespringfrø langs Nitelva over en treårsperiode. Målsettingen for prosjektet ved ferdigstilling er å ha bekjempet arten langs hele elvestrekningen ned til kommunegrensa mot Lillestrøm.

Lunner

- Det er gjort en del tilknytninger til offentlig nett for de som har hatt private anlegg tidligere.
- Det er gjennomført enkelte utbedringer ved renseanlegget på Harestua som installering av sil.
- Det er gjort en del saneringer av felleskummer sånn at de ikke går i overløp.
- Et prosjekt er startet for å utrede påkobling til offentlig nett for hyttebebyggelse i Mylla og Sveaområdet bl.a av hensyn til resipientene i området.

Ullensaker

- Oppstart av prosjekt om trykkavløp for å se på hvordan kommunen skal bygge trykkavløp fremover og hvordan flere skal bli tilknyttet eksisterende trykkavløpsnett.
- Gjennomførte 78 tilsyn ved private avløpsanlegg (totalt i kommunen).
- Mange sandfang har blitt tømt, noe som er viktig for vannmiljøet.
- Fortsatt arbeid med å få alle private avløpsanlegg som ikke tilfredsstiller dagens standard oppgradert eller tilknyttet det kommunale avløpsnettet.
- Iverksatt handlingsplan for å forbedre og optimalisere Gardermoen og Kløfta renseanlegg for å redusere utslipp til Leira. Tallene for 2021 viser at utslippet av total fosfor, KOF og totalt nitrogen er redusert med mellom 30 og 50 %.

Nannestad

- Etter raset i Leirbekken er totalt 100 000 m³ med masser brukt i prosjekt med å stabilisere området. Til sammen er 2 km med bekker sikret mot erosjon.
- Det er innvilget tilskudd til 8 søknader om utbedring av hydrotekniske anlegg og 6 søknader om tilskudd til drenering.
- Det er utført beplantning langs Leira i forbindelse med utbedring av dreneringsløp og sikring av elvekanten.
- Det jobbes med å utbedre innlekk og feilkoblinger på avløpsnettet.
- Prosjektet Løken 2 har startet, avløpsnettet og kummer skal utbedres. Planlagt ferdig i 2024.
- Flere private avløpsanlegg har blitt oppgradert

Rælingen

- Ny pumpestasjon, PA15, var i gang i juni 2021.
- Veiavdelingen har stor fokus på saltbruk. Det benyttes kun salt på prioriterte hovedveier, veier med busstrafikk og lignende. Det er investert i nye maskiner og stort fokus på opplæring i saltbruk.
- Sandfang tømmes årlig og etter plan, og i løpet av tre år er alle kommunale sandfang tømt minst en gang.
- Rælingen Jeger- og fiskeforening (RJFF) har tatt vannprøver av vannene de kultiverer, og sendt disse inn til Statsforvalteren.
- RJFF har satt ut ørret i de fleste vann, og hatt fellefangst av mink langs bekker og vassdrag.

Lillestrøm

- Solberg-prosjektet etappe II startet. Medfører framlegging av nye vann- og avløpsledning. Pålegger tilknytning. Vil foregå over fire etapper med tilknytning av totalt ca 160 boliger.
- I Gjerdrumsgata startet arbeidet med å koble eldre boligblokker over til separatsystem.
- Etablert ny pumpestasjon PA 218 Brugata i Lillestrøm.
- AF-ledninger er byttet ut med separatsystem i deler av Bråteveien.

Lørenskog

- Rapport «Overvåkning og klassifisering av vassdrag i Lørenskog kommune i 2020» er ferdigstilt, og tar for seg både fysisk-kjemiske og biologiske kvalitetselementer i kommunens vassdrag.
- Kommunen har kommet godt i gang med handlingsplan for vassdrag. En plan som kommer til å være viktig for vassdragene i Lørenskog kommune fremover.
- Det er rørinspisert 2,2 km. med avløpsledninger for å forebygge brudd/kollaps.
- Det er strømperehabiliter 1,6 km. med avløpsledning. Det er også separert/rehabiliter 623 meter med

avløpsledning.

- I 2021 er flere prosjekter, som inkluderer separering av spillvann og overvann, kommet i gjennomføringsfase og flere prosjekter er i planleggingsfase. En del av kommunens regnvannsoverløp fjernes i disse prosjektene, noe som er positivt for vassdragene.
- I løpet av året er det ansatt to kildesporere, der en av hovedoppgavene er å finne kilder til spillvann i vassdrag og overvannsnettet.
- Det er satt i gang systematisk arbeid med oppfølging, tilsyn og pålegg med tanke på stikkledningsnettet og fett- og oljeutskillere.

Gjerdrum

- Det er opprettet en digital løsning for tømming av sandfang. Dette gjør at sandfangene kan tømmes regelmessig, og før de er halvfulle.
- Kommunen har gitt tilskudd til idrettslag for å sette inn tiltak for hindre spredning av gummigranulat på kunstgressbanene.
- Overvann har blitt frakoblet der det er store innlekk på avløpsnettet.

4.6 IKKE GJENNOMFØRTE AKTIVITETER

På grunn av koronasituasjonene ble aktivitetene under ikke gjennomført i 2021.

Stormøte for prosjektorganisasjonen

Det var tenkt å gjennomføre et stormøte for prosjektorganisasjonen, for å markere at vi snart skal over i en ny planfase og at arbeidet med nye forvaltningsplaner for perioden 2022-2027 har startet.

Kurs i databasene Vann-Miljø og Vann-Nett

Databasene Vann-Miljø og Vann-Nett er to nasjonale databaser med mye viktig informasjon for de som jobber med vannforvaltning. Det var planlagt å arrangere kurs for aktuelle personer i kommunene i 2021, for å øke kunnskapen om disse databasene. På grunn av koronasituasjonen har dette blitt utsatt til et senere tidspunkt hvor det vil være mulig å møtes fysisk eller gjennomføre kurset digitalt.

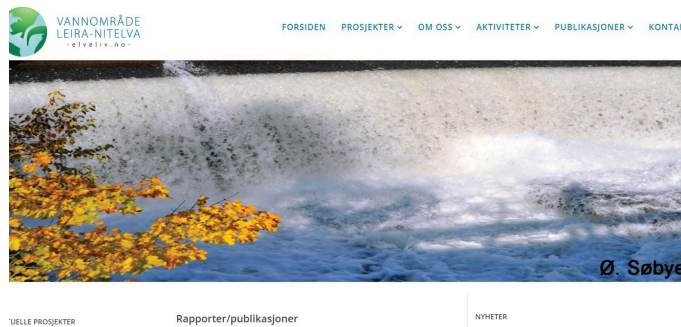
5. NETTSIDER OG SOSIALE MEDIA

Elveliv.no

Nettsidene til vannområde er i stadig utvikling, og man kan finne mer og mer informasjon på nettsidene.

I 2021 var det 6548 unike besøkende på sidene, og totalt 13013 besøk. Det har vært en økning i antall unike besøkende fra 2020, mens det har vært en liten nedgang i totalt antall besøk fra 2020.

Det dokumentet som ble lastet ned flest ganger var presentasjonen til Bjørn Kalsnes fra NGL: "Skredfare - problemer, kartlegging og sikringstiltak med spesielt fokus på kvikkleire". Denne presentasjonen ble lastet ned hele 484 ganger. På andreplass med 461 nedlastinger kom faktaarket om Nordbytjernet fra 2019. Det er flott at faktaark som er produsert for 2 år siden fortsatt er svært populært. Hele 45 dokumenter ble lastet ned mer enn 100 ganger.

Bilde 6. Screenshot av vannområdets nettsider elveliv.no

Facebook

I 2021 kom det 99 nye følgere på vannområdets Facebook-sider, slik at antall følgere var oppe i 544 i slutten av 2021. Det var redusert aktivitet på Facebook, og det ble kun postet 10 innlegg i løpet av året, 6 innlegg nådde over 200 personer, og 2 av disse nådde over 400 personer. Det innlegget som nådde flest personer var rapporten om kartlegging av sinkavrenning fra kunstgressbaner. Denne rapporten nådde ut til 419 personer.

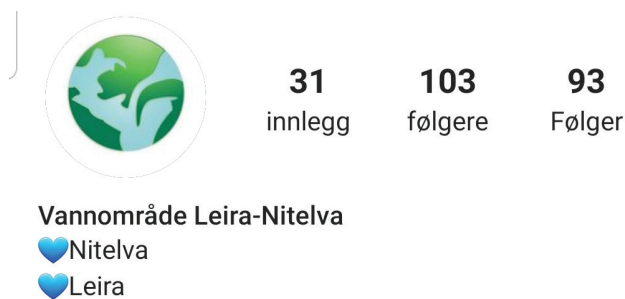
Det er viktig å nå ut til befolkningen i området med det arbeidet som gjennomføres for å bedre vannkvaliteten i de 10 kommunene, og Facebook er en god plattform til å gjøre dette på. Vi vil øke aktiviteten på Facebook i 2022.

Bilde 7. Det mest sette innlegget i 2021 var rapporten om kartlegging av sinkavrenning fra kunstgressbaner.

Instagram

Det var ingen aktivitet på vannområdets Instagramkonto i 2021, og det kom ingen nye følgere. Målet med kontoen er å vise frem hvor flott området er, og gi et kort innblikk i hva som rører seg i et vannområde. Det er opprettet en hashtag #VannområdeLeiraNitelva, som man kan benytte seg av når man privat tar bilder i vannområdet. I 2022 vil vi bli mer aktive på Instagram.

Bilde 8. Det var ingen aktivitet på vannområdets instagramkonto i 2021.

6. VASSDRAGSOVERVÅKING

Vassdragsovervåking består av kjemisk-fysisk overvåking, hvor det blir tatt vannprøver ifølge et fastsatt overvåkingsprogram, og overvåking av biologiske kvalitetselementer. I motsetning til den kjemisk-fysiske overvåkingen som pågår kontinuerlig, skal biologisk overvåking gjennomføres minimum hvert tredje år. Kvalitetselementene som blir brukt i VO's biologiske overvåking er vannplanter, begroingsalger og bunndyr, og vannkjemien fra den kjemisk-fysiske overvåkingen er en støtteparameter.

6.1 KJEMISK- FYSISK OVERVÅKING

Det ble i 2013 utarbeidet et forslag til overvåkingsprogram for Leira-Nitelva. Vannområdets overvåkingsprogram inngår i overvåkingsprogrammet for Vannregion Innlandet og Viken, og det oppdateres jevnlig.

Kommunene som inngår i vannområdet, har organisert seg ulikt med hensyn på gjennomføring av vassdragsovervåkingen, og 7 av kommunene er inkludert i overvåkingsprogrammet.

I 2021 har Lillestrøm innkjøpskontor arbeidet på vegne av kommunene om å få på plass en ny rammeavtale om tiltaksrettet overvåking, og ny avtale med Norconuslt kom på plass i desember 2021. Denne avtalen gjelder for 2 år med opsjon for 1 + 1 år. Dette samarbeidet omtales ofte som "Overvåkingsprogrammet for Leira-Nitelva", eller "fellesovervåkingen", da det omfatter størstedelen av den tiltaksrettede overvåkingen innen vannområdet og har blitt administrert av vannområdesekretariatet. Kommunene som er en del av denne rammeavtalen er Gjerdrum, Lillestrøm, Lørenskog, Nannestad, Nittedal, Rælingen og Ullensaker.

Kostnadene for fellesovervåkingen er fordelt mellom kommunene ut fra antall prøvesteder, antall prøver, og type prøve (analyse av kjemiske parametere, bunndyr, begroingsalger eller vannplanter). Det er også gitt ett statlig bidrag på 400 000 kroner, tildelt vannområdet fra Statsforvalteren i Oslo og Viken i 2021. Dette statlige bidraget er et bidrag til overvåking i områder hvor jordbruket er en viktig påvirkning.

I tillegg til de kostnadene som fremgår av tabell 7 (s. 18), finansieres tre stasjoner i Nitelva (Kjellerholen, Sagdalen og Rud/Åmot), av NRA og eierkommunene (Lørenskog, Rælingen og Lillestrøm). Ytterligere tre stasjoner i Nitelva finansieres av DYNEA (D6, D8 og D9) Resultatene inngår i årsrapport for vassdragsovervåkingen, og vil bli publisert på vannområdets hjemmeside elveliv.no i løpet av våren 2022.

Det gjennomføres omfattende overvåking også i kommunene Lunner og Oslo, men resultatene fra denne overvåkingen er p.t. ikke inkludert i felles årsrapport for vassdragsovervåkingen i Leira-Nitelva, men oppsummeres i separate rapporter. Statsforvalterens overvåking i forsuringspåvirkede vannforekomster og kartlegging av biologiske kvalitetselementer som fisk og muslinger publiseres også i separate rapporter.

Når samtlige overvåkingsresultater er tilgjengeliggjort i Vannmiljø kan Statsforvalteren benytte dataene til å reklassifisere økologisk tilstand i de aktuelle vannforekomstene, og det vil da være mulig å hente ut helhetlige oversikter fra Vann-Nett som viser økologisk tilstand for vannforekomstene i området.

I 2021 ble totalt 40 stasjoner overvåket, 22 stasjoner i regi av vannområdet, tre stasjoner av Dynea og tre stasjoner av NRA og 12 av Lørenskog kommune. Alle disse stasjonene er med i vannområdets overvåkingsrapport, se kapittel 8.

6.2 BIOLOGISK OVERVÅKING

Biologisk overvåking skal gjennomføres hvert tredje år. I 2020 ble vannplanter, bunndyr og begroingsalger samlet inn på sensommer/høsten og identifisert. Individene blir vurdert opp mot forskjellige indekser som forteller hva slags påvirkninger det er i vannet de ble hentet fra:

- Bunndyr og begroingsalger vurderer organisk belastning og eutrofiering. Næringsrike miljøer som ofte har høye konsentrasjoner av næringsstoffer (nitrogen og fosfor) anses som eutrofe (næringsrike).
- Vannplanter vurderer eutrofiering, forsuring og vannstandsvariasjon.

Det ble ikke gjennomført biologisk overvåking i 2021. Neste gang dette skal gjøres er i 2023.

7. TILGJENGELIGGJØRING AV KUNNSKAP

7.1 VANN-NETT

Vann-Nett er et nettbasert kartverktøy som brukes i arbeidet med vannforskriften. I Vann-Nett vises inndelingen i vannområder og vannforekomster, og for hver vannforekomst er det lagret informasjon om miljøtilstand, evt. risiko for å ikke nå målet om god økologisk tilstand, aktuelle påvirkninger samt tiltak for å bedre den økologiske tilstanden. Vannforskriften setter krav til medvirkning med hensyn til faglige vurderinger, beslutninger og gjennomføring av tiltak for å oppnå god miljøtilstand i vannet. Vann-Nett er ment å sikre tilgang på miljøinformasjon for faglige institusjoner, interessegrupper, myndigheter og allmennheten.

I 2021 har det blitt lagt ned mye arbeid i å oppdatere Vann-Nett i forbindelse med at den nåværende planperioden avsluttes ved nyttår og en ny planperiode, 2022-2027, starter.

7.2 VANNMILJØ

Vannmiljø er den statlige miljøforvaltningens fagsystem for lagring av analyse av data om miljøtilstanden i vann. Vannmiljø er integrert med Vann-Nett, og analyseresultater registrert i Vannmiljø benyttes ved fastsettelse av miljøtilstand i Vann-Nett.

Analysene fra de lokalitetene som overvåkes av Norconsult på vegne av kommunene Gjerdrum, Lillestrøm, Lørenskog, Nannestad, Nittedal, Rælingen og Ullensaker (også omtalt som "Overvåkingsprogrammet for vannområdet"), har blitt registrert i Vannmiljø av oppdragstaker. Det samme har resultatene fra de ulike prosjektene som ble gjennomført i 2021.

Data tilbake til 2008, og for noen stasjoner enda lengre tilbake, er lagt inn i Vannmiljø, slik at man får en best mulig oversikt over hvordan vannkvaliteten har utviklet seg.

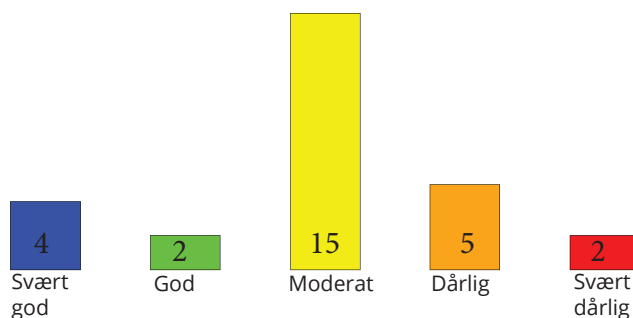
Det er veldig viktig at de kommunene som driver med overvåking av vannforekomster i egen regi også får registrert sine resultater i Vannmiljø, slik at vannforekomstene i disse kommunene får en riktig vurdering når det fastsettes miljøtilstand for disse vannforekomstene.

8. MILJØTILSTAND 2021

8.1 TILSTANDSKLASSE 2021

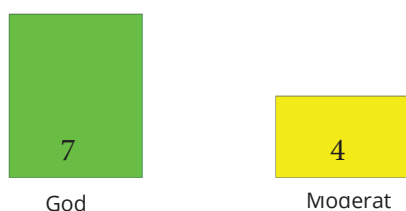
Den kjemisk-fysiske overvåkingen i 2021 viser at 6 prøvelokaliteter når miljømålet på god eller bedre tilstand, mens 22 lokaliteter havnet i moderat eller dårligere tilstand (figur 3). Det er tre færre stasjoner som har oppnådd miljømålet i 2021 enn i 2022, men samtidig er det færre stasjoner som er i de to laveste tilstandsklassene dårlig og svært dårlig. Av de stasjonene som ble prøvetatt i både 2020 og 2021 er det syv som har gått ned i tilstandsklasse, og åtte som har gått opp i tilstandsklasse. For flere detaljer se overvåkningsrapporten.

Figur 3. Antall prøvelokaliteter i hver tilstandsklasse i 2021 (- Lørenskog).

8.2 Tilstandsklasse 2021 Lørenskog

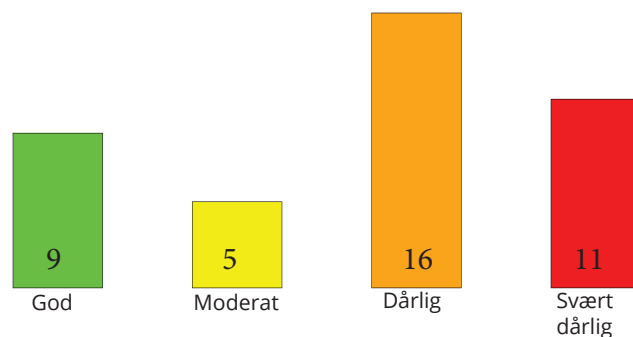
Tilstandsklassene i Lørenskog i 2021 er skilt ut fra resten da det er brukt en litt annen metode for å finne økologisk tilstand. Her er ikke nitrogen tatt med i vurderingen. Årsaken til dette er at det i 2020 ble benyttet denne metoden i Lørenskog, og vi ønsker å kunne sammenligne resultatene mellom 2020 og 2021. I løpet av 2022 vil det gjennomføres en vurdering av nitrogenbegrensning for stasjonene i vannområdet, inkludert Lørenskog. Resultatene vil avgjøre om nitrogen skal være med i fastsettelse av økologisk tilstand eller ikke. I 2021 hadde syv stasjoner i Lørenskog oppnådd miljømålet basert på fosfor, mens fire stasjoner var i moderat økologisk tilstand.

Figur 4. Antall prøvelokaliteter i hver tilstandsklasse i 2021 i Lørenskog

8.3 E.COLI

E.coli-bakterier er tarmbakterier som kan være sykdomsfremkallende. E.coli inngår ikke som klassifiseringselement i Vannforskriften, og er heller ikke et element per nå i klassifisering av tilstand i Vann-Nett. Vannområdet velger uavhengig av dette å analysere for e.coli bakterier når vi tar vannprøver. Dette fordi det også er viktig å ha kunnskap om blant annet badevannskvalitet. Mengden e.coli-bakterier kan variere veldig fra måned til måned, og sier oss ikke noe om kilden, men ved høye verdier settes det i gang kildeoppsøking. En type kildeoppsøking er å undersøke DNA i e.coli-bakteriene for å finne ut av kilden. Slike sporinger har vist at naturlige kilder som fugler kan stå for en stor andel av e.coli-bakteriene som vi måler. Vannområdet vil gjennomføre mer av denne type sporing i tiden fremover for å få et bedre bilde av hvilke kilder som ligger bak e.coli-verdiene. I 2021 var det kun fem stasjoner som oppnådde god tilstand når det gjelder e.coli, og hele 32 stasjoner hadde for dårlig tilstand. Dette er basert på et gjennomsnitt av alle målingene slik at en stasjon kan ha hatt god tilstand på flere målinger, og at enkelte svært dårlige resultater trekker ned. Det gledelige er at tre stasjoner som hadde for dårlig tilstand i 2020 i 2021 har hatt god tilstand.

Figur 5. E.coli-bakterier. Antall prøvelokaliteter i hver tilstandsklasse

9. ØKONOMI - INNTEKTER OG FORBRUK

9.1 HOVEDKONTO

Vannområdets midler er fordelt på to ulike prosjekter, prosjekt Vannområde Leira-Nitelva og prosjekt Vassdragsovervåking. Prosjektregnskapet for 2021 fremgår av tabell 6.

Tabell 6. Regnskap for VO's driftskonto 2021

Konto	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Regnskap 2020
Utgifter			
Lønnsutgifter	1 516 304	1 722 680	1 102 247
Møtegodtgjørelse	0	8 000	0
Interntjenester Lillestrøm kommune	0	50 000	0
Kontorutgifter (rekvisita, datautstyr, annet)	0	0	215
Abonnement / samtale mobil, telefon, net o.l.	708	5 000	2007
Velferdstiltak ansatte og andre	861	1 000	0
Mat til bevertning og leie av møtelokaler	0	40 000	3 943
Kurs/konferanser inkl. overnatting og reiseutgifter	2 758	25 000	2 872
Kontingenter, medlemskap	750	500	750
Lisens, kjøp og oppgradering av dataprogram	3 760	10 000	9 320
Datautstyr og telefon	0	6 000	12 100
Konsulentonorar/andre kjøpte tjenester/forelesere	484 850	1 000 000	1 428 826
Studietur	0	150 000	0
Informasjonsutgifter (bilder, trykk, o.l.)	9 000	30 000	300
Stillingsannonser	0	0	4 405
Arbeidsklær	0	2000	624
Søknadsordning søppelrydding	0	100 000	
Sum utgifter	2 018 991	3 150 180	2 567 609
Inntekter			
Refusjon foreldrepenger	247 605	599 148	225 330
Refusjon sykepenger	0	0	0
Innbetaling fra eierkommunene	893 000	893 000	893 000
Tilskudd fra Lillestrøm kommune til miljøgifter i fisk	0	0	143 000
Driftstilskudd Viken fylkeskommune	165 000	200 000	165 000
Driftstilskudd Vannregionmyndigheten	237 809	200 000	232 258
Andre tilskudd/prosjekttilskudd	230 000	200 000	315 000
Andre inntekter	0	0	895
Bruk av bundet driftsfond	245 577	1 058 032	593 126
Sum inntekter	2 018 992	2 092 148	2 567 609

Ved inngangen av 2021 stod det kr. 2 366 904,- på bundet driftsfond tilknyttet driften av Vannområde Leira-Nitelva. Ved utgangen av 2021 hadde vannområdet et underskudd på kr. 245 577,- som ble dekket opp av midler fra bundet driftsfond. Ved utgangen av 2021 stod det kr. 2 121 327,- på bundet driftsfond.

9.2 VASSDRAGSOVERVÅKING

Kostnadene i forbindelse med overvåkingsprogrammet i vannområdet er utskilt i et eget budsjett/regnskap.

Tabell 7. Regnskap for VO's konto for vassdragsovervåking 2021

Konto	Regnskap 2021	Budsjett 2021	Regnskap 2020	Merknader
Utgifter				
Konsulentonorar overvåkingsprogrammet	628 410	575 000	558 025	
Overvåking vannplanter 2020	0	-	79 906	
Oppblomstring av alger Ljøgodttjern 2020	0	-	730	
Biologisk overvåking 2020	451 254	466 000	0	
Oppblomstring av alger i Råsjøen 2021	1 600	0	0	
Andre utgifter	1 007	-0	0	
Sum utgifter	1 082 271	1 041 000	668 661	
Inntekter				
Refusjon Gjerdrum kommune	96 682	146 000	39 159	
Refusjon Lillestrøm kommune	200 957	309 500	88 194	
Refusjon Nannestad kommune	88 754	170 000	29 312	
Refusjon Nittedal kommune	127 067	180 000	45 979	
Refusjon Rælingen kommune	105 433	79 500	22 145	
Refusjon Ullensaker kommune	119 420	155 000	40 814	
Statlig tilskudd til tiltaksrettet overvåking i jordbruksområder (via Fylkesmannen i Oslo og Akershus)	400 000	0	350 000	
Bruk av bundet driftsfond	0	1000	53 058	
Avsetting til bundet driftsfond	56 042			
Sum inntekter	1 138 313	1 041 000	668 661	

Ved inngangen til 2021 stod det kr 352 484,- på bundet driftsfond tilknyttet vassdragsovervåkingen. Ved utgangen av 2021 stod det kr. 408 526,- på bundet driftsfond. Overskuddet skyldes at kommunene Lillestrøm og Rælingen etter avtale først ble fakturert for overvåking av vannplanter i 2021. Avviket mellom budsjett og regnskap skyldes i hovedsak at det ikke var budsjettert med et tilskudd fra Statsforvalteren.

I 2021 gikk hele tilskuddet fra Statsforvalteren i Oslo og Viken til å dekke opp for kostnader i forbindelse med den kjemisk-, fysiske overvåkingen.

VEDLEGG 1. OVERSIKT OVER KOMMUNENES ØKONOMISKE BIDRAG TIL FELLESUTGIFTER I VO LEIRA-NITELVA

Fordelingsnøkkel:

- Grunnbeløp kr. 20 500,-
- Kr. 1,- pr. daa jordbruksareal
- + kr. 3 pr. innbygger

Tabell 8. Kommunenes innbetalte felleskostnader i 2021

Inntekter/felleskostnader kommunevis	2021
Lillestrøm	245 500
Lørenskog	140 000
Nittedal	99 000
Rælingen	70 500
Oslo	20 500
Gjerdrum	65 000
Ullensaker	105 500
Nannestad	92 500
Gran	20 500
Lunner	34 000
Sum inntekter	893 000

VANNOMRÅDE
LEIRA-NITELVA
- elveliv.no -

VANNOMRÅDE LEIRA-NITELVA

Sekretariatet, c/o Lillestrøm kommune
Postboks 313
2001 Lillestrøm

Telefon:

66 93 83 06

E-post:

post@elveliv.no

Nettside:

elveliv.no

Facebook:

[facebook.com/
vannomradeLeiraNitelva](https://www.facebook.com/vannomradeLeiraNitelva)